

Діана ЛЕВЧЕНКО

PhD, старший викладач
кафедри менеджменту та інноваційного розвитку
Бізнес Школи КРОК
Університету «КРОК»

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8343-2260>

LevchenkoD@krok.edu.ua

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК ПАРАДИГМА ЗМІН ВРЯДУВАННЯ, БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ

Diana LEVCHENKO

PhD, Senior Lecturer
at the Department of Management and Innovative Development,
at KROK Business School,
KROK University

ORCID <https://orcid.org/0000-0001-8343-2260>

LevchenkoD@krok.edu.ua

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A PARADIGM FOR CHANGES IN GOVERNANCE, BUSINESS PROCESSES AND THE SOCIAL SPHERE IN UKRAINE

Основними складовими індексу сталого розвитку є оцінки за 17 Цілями сталого розвитку (далі – ЦСР), що охоплюють економічні, соціальні та екологічні аспекти розвитку. Серед країн-лідерів за індексом сталого економічного розвитку виділяються скандинавські країни, такі як Фінляндія (86,4), Швеція (85,7) та Данія (85,0 балів). Їх успіх обумовлений політиками, спрямованими на підтримку високих стандартів охорони здоров'я, рівний доступ до освіти, перехід на відновлювані джерела енергії та впровадження ефективних екологічних стандартів. Україна (74,8 балів) ж у цьому міжнародному рейтингу за даними лютого 2022 р. посідала 44 місце серед 167 країн (Sachs, 2024; Бицюра, 2025).

На сьогодні наша країна живе в умовах воєнного стану, і система цифрових інноваційних технологій, яку було впроваджено в Україні до початку війни, зазнає суттєвих змін. Прогнози на 2025 рік вказують на глобальну турбулентність в економічному вимірі мита, тарифів і ставок, поглиблення світової кризи та невизначеність щодо повоєнного відновлення України та її сталого економічного розвитку. Напад росії зумовив турбулентні зміни не тільки на українських територіях, що призвело до переміщення населення із зони бойових дій, до міграції. Це стало одним з викликів для інфраструктури надання електронних державних послуг громадянам: ЦНАПів, колцентрів, єдиних вікон. Система цифровізації та Е-урядування України, попри наслідки війни, продовжує працювати та адаптуватися до нових умов у сфері державного, регіонального управління та місцевого само-врядування. Інструменти електронних послуг сприяли запобіганню та зменшенню корупції на місцях з боку представників влади різних рівнів та органів місцевого самоврядування, що стосувалося звернень громадян за наданням послуг (Крамський, 2025). Окремо слід вказати, що цифровізація є потужним інструментом для досягнення Цілей Сталого Розвитку, особливо в

умовах кризи. Для України, яка протистоїть військовій агресії, цифрові технології забезпечують економічну стійкість, соціальну інтеграцію та екологічну відповідальність (Борисенко, 2025).

На сьогоднішній час, українська модель врядування, спираючись на Цілі сталого розвитку, переходить до інтегрованої системи управління, де цифровізація, електронне врядування формують нову управлінську культуру довіри між державою, громадянами та бізнесом. В умовах збройної агресії цифрова трансформація стала елементом національної безпеки та інструментом відновлення соціально-економічного потенціалу держави, адже сталість комунікацій, безперервність надання адміністративних послуг, підтримка місцевого самоврядування та мінімізація корупційних ризиків є основними орієнтирами системи врядування в Україні.

Щодо бізнесу слід вказати, що сталий корпоративний розвиток є правилом і стратегією, які підприємства встановлюють і впроваджують для забезпечення балансу між економічними вигодами та соціальними й екологічними проблемами. Компанії мають будувати операційні процеси та стратегії управління, щоб гарантувати, що ресурси та соціальні гарантії працівників не постраждають. Завдяки стратегії сталого розвитку підприємства можуть оптимізувати використання ресурсів і зменшити відходи. Вживаючи заходів щодо економії енергії, природних ресурсів і матеріалів, підприємства підвищують ефективність виробництва, мінімізують вплив на навколишнє середовище та заощаднують витрати. Це також сприяє збільшенню конкурентних переваг на ринку та приносить як негайні, так і довгострокові економічні вигоди (Тарасюк, 2025).

Спричинена війною енергетична криза (існує гостра потреба у відновленні енергосистеми, перехід на відновлювані джерела). Війна та корупція стала причиною соціальної нестабільності (збільшення рівня бідності, втрата робочих місць, психологічна криза). Внаслідок бойових дій маємо і екологічні виклики – забруднення довкілля, необхідність рекультивації земель. Але попри таку складну ситуацію, кризу, бізнес активно адаптується, впроваджуючи: ESG-стратегії (екологічні, соціальні, управлінські принципи), релокацію та відновлення виробництв у безпечних регіонах, інвестиції у відновлювану енергетику та цифровізацію. Розширює міжнародне партнерство для залучення інвестицій (Тарасюк, 2025).

Концепція сталого розвитку для українського бізнесу задає нову парадигму функціонування підприємств, орієнтовану на відповідальність перед суспільством, природою та майбутніми поколіннями. В умовах війни, глибокої енергетичної та соціальної кризи український бізнес інтегрує принципи ESG (екологічні, соціальні та управлінські стандарти), демонструють здатність адаптуватися до руйнування логістики, дефіциту енергії та міграційних викликів. Через інновації, цифровізацію, інвестиції у «зелені» технології та соціальну відповідальність резильєнтні компанії створюють передумови для структурної модернізації економіки.

Щодо соціальної сфери, то слід підкреслити, що в умовах мирного часу соціальна активність характеризувалася збільшенням кількості благодійних організацій та волонтерських груп. Рівень соціальної участі зазнав змін і в організації міських заходів. До війни більшість таких заходів були культурного чи просвітницького характеру, натомість під час воєнного стану домінували ініціативи, спрямовані на забезпечення безпеки та виживання. Отже, аналіз показує, що в умовах війни соціальна участь населення значно зросла, а її

характер суттєво змінився. Якщо раніше активність громадян була зосереджена переважно на культурних та екологічних ініціативах, то в період воєнного стану вона набула кризового характеру, спрямованого на забезпечення виживання та підтримку стабільності (Ушенко, 2025).

В умовах воєнних викликів, соціальна сфера стала активним суб'єктом суспільних змін, рушієм громадянської самоорганізації та джерелом соціального відновлення в Україні. Волонтерські рухи, благодійні фонди, місцеві громади та громадські організації стали основними агентами підтримки населення, інтеграції внутрішньо переміщених осіб, відновлення соціальної інфраструктури та забезпечення психологічної стійкості. У цьому контексті концепція сталого розвитку для соціальної сфери України передбачає перехід від моделі соціальної допомоги до моделі соціальної спів-відповідальності – з пасивного отримання соціальних послуг на активну участь громадян у формуванні локальних рішень, соціальних інновацій та мереж підтримки.

Таким чином, концепція сталого розвитку в Україні сьогодні є платформою відновлення держави, що забезпечує взаємопов'язану трансформацію врядування, бізнесу й соціальної сфери для досягнення економічної ефективності, створення умов для гідного життя (навіть в умовах війни), соціальної справедливості та екологічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Sachs J.D., Lafortune G., Fuller G. The SDGs and the UN Summit of the Future. Sustainable Development Report 2024. Paris: SDSN, Dublin: Dublin University Press. 2024. URL: <https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/2024/sustainable-development-report-2024.pdf>

Бицюра, Ю., Манжула, Є., & Ілюхіна, В. (2025). ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ. Сталый розвиток економіки, (1 (52), 49-55. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-7>

Ушенко Н., Тупіка, А. (2025) Сталый розвиток міст України в умовах глобалізації: зарубіжні та вітчизняні підходи Вісник Хмельницького національного університету (1). С. 354-363.

Борисенко М., Галай В. (2025) Цифровізація як інструмент досягнення цілей сталого розвитку. Організаційно-правові засади забезпечення сталого розвитку в Україні: Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Кривий Ріг, 15 квітня 2025 р.): збірник матеріалів. Кривий Ріг: Державний університет економіки і технологій, 2025. 695 с.

Крамський, С., Дарушин, О., & Захарченко, О. (2025). Еволюція електронного урядування сталого розвитку послуг у вимірі турбулентності. Київський економічний науковий журнал, (9), 143-148. <https://doi.org/10.32782/2786-765X/2025-9-19>

Тарасюк О. В. (2025). Теоретичні засади формування концепції сталого розвитку та її практична реалізація на сучасному етапі розвитку суспільства. Економіка, управління та адміністрування, (1(111), 51–63. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-51-63](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-51-63)